

BELA VE MUSİBETLERİN KADER CEPHESİ

"**Musibet**" kelimesi, daha çok, insana isabet eden hastalık, bela, sıkıntı gibi elem ve keder verici hâdiseler için kullanılır. Ve bunlarla insanoğlu, sabır imtihanına tabi tutulur.

Bir hadis-i şeriften aldığımız müjdeye göre, lambanın sönmesiyle yeniden yanması arasında çekilen cüz'i bir sıkıntı bile günahlara kefarete oluyor. Hastalıklar, musibetler, özellikle umumî afetler, bunları sabır ve rıza ile karşılayan bir kulun günallarına keffarete oluyorlar, manevî makamını yükseltiyorlar; kalbini safileştiriyor, ruhunu olgunlaştırıyorlar.

"Hayat musibetlerle, hastalıklarla tasaffi eder, kemal bulur, kuvvet bulur, terakki eder, netice verir, tekemmül eder; vazife-i hayatiyeyi yapar."(1)

Her hastalık, her musibet ayrı bir sabır imtihanıdır. Bu imtihanı kaybeden insanlar, kadere itiraz etme tehlikesiyle karşı karşıya kalırlar.

Kaderin ince sırlarını bilmenin insan idrakinin çok ötelinde olduğu, Kur'an-ı Kerimde, Hz. Musa'nın(as.) bir kıssasıyla müminlere ders verilir. Bu kıssada Hz. Musa (a.s.) ile Hz. Hızır'ın(as.) seyahatlerine yer verilir.

Hızır, ilm-i ledün denilen, "**hâdiselerin hikmet yönünü bilme,**" konusunda ilâhî lütfa mazhar olmuş bir büyük veli, yahut bir peygamber.

Hazret-i Musa (as.) bu zattan hikmet dersi almak ister. Hz. Hızır onun arkadaşlık teklifini, "**Sen benimle beraberliğe sabredemezsin.**" şeklinde ilginç bir gerekçe ile reddeder ve sözünü şöyle tamamlar: "**(İç yüzünü) kavrayamadığın bir bilgiye nasıl sabredersin?**"

Hızır, Hz. Musa (a.s.)'nın "**İnşallah sen beni sabreden bir kul olarak bulacaksın, senin emrine de karşı gelmem.**" demesi üzerine arkadaş olurlar.

Hızır, Musanın sabrını taşıran üç olaydan sonra yolları ayrılır. (Bu üç olay, Hz. Hızır'ın bindikleri gemiyi yaralaması, sokakta bir çocuğu öldürmesi ve kendilerini misafir etmeyen bir köyde yıkılmak üzere olan bir duvarı tamir etmesi.)

Ayrılırlarken, Hz. Hızır yaptıklarının hikmetini açıklar ve bütün bu işleri, kendi hevesiyle değil, ilâhî ilhamla yaptığını özellikle vurgular.

Allah kelâmında yer almış bu kıssadan almamız gereken en büyük ders şu olsa gerek:

“Hz. Musa gibi büyük bir peygamber bile, hâdiselerin altında yatan İlâhî hikmetleri tam olarak bilemediğine göre, biz boşuna kendimizi yormayalım.”

Beşerin iradesi dışında cereyan eden olaylara kendilerince yorumlar getirenler, bir bakıma Hz. Hızır'ı taklide kalkışmış oluyorlar. Ancak, o, bütün bunları İlâhî ilhamla söylüyordu; bunlar ise ya nefislerinin isteklerini aktarıyorlar, yahut kendi his ve heveslerine tercüman oluyorlar.

Kıssanın ayrı bir yönü üzerinde de durmak isterim:

Seçilen üç olay âdeta birer semboldür. **Birincisi “mala gelen zararları”, ikincisi “cana, çoluk çocuğa, akrabalara gelen musibetleri” üçüncüsü de “İslâm düşmanlarının dünyada nâil oldukları nimet ve ihsanları”** temsil ediyor.

Şu nokta da çok önemlidir: Her musibet kahrı değildir; her musibeti, her hastalığı yahut her felaketi mutlaka bir kahrı tecellisi olarak görmemek gerekir.

Bir hadis-i şerifte de şöyle buyuruluyor:

“Belâların en büyüğü peygamberlere, sonra evliyaya, sonra diğer has kullara gelir.”(2)

Belâ, denilince **“musibetlerle imtihan olmayı”** anlıyoruz. Ağır imtihanların neticeleri de büyüktür. Memur imtihanıyla, meselâ kaymakamlık imtihanında sorulan sorular elbette bir değildir. Birincisi ikinciden ne kadar kolaysa, ikincinin sonucu da birinciden o kadar önemlidir.

“... Kaderin her şeyi güzeldir, hayırdır.”(3)

İnsan, bu gerçeği nefse de tam kabul ettirebilmek için öncelikle kendi bedenini şöyle bir gözden geçirmeli. Her organını ayrı ayrı düşünmeli. Ve sormalı kendi kendine: Hangisinin yeri, şekli, büyüklüğü, vazifesi en güzel şekilde takdir edilmemiş?

Sonra ruhunu ve ondaki akıl, hayal, hafıza gibi bütün latifeleri ve hisleri de aynı şekilde değerlendirmeli. Görecektir ki, insanın, hem bedeni hem de ruhu en güzel ve en hikmetli bir şekilde tanzim edilmiş. Buna **“bedihi kader”** deniliyor. Aynı şekilde, insanın bir ömür boyu başından geçen hâdiseler de nizamlı ve intizamlı. Buna da **“mânevî kader”** denilmekte.

Bedihi kader, mânevî kaderden haber veriyor. Her ikisinin de her şeyi güzeldir.

Mânevî kaderin irademiz dışındaki tecellileri karşısında, aciz bir kul olarak, ne yapacağımızı şaşırduğumuz, bocaladığımız zaman, hemen bedihî kadere ve ondaki sonsuz hikmetlere nazar etmeliyiz. Ondaki hikmet ve rahmet tecellilerini hatırlamalı, bu olaylarda da Rabbimizin bilemediğimiz nice rahmetlerinin saklı olduğunu düşünmeliyiz.

“Allah’a karşı hüsnüzan ibadettir.”(4)

hadisinden dersimizi tam alarak, bizi rahmetle besleyen, büyüten ve her şeyimizi en güzel şekilde tanzim eden Rabbimizin rahmetine itimat etmeliyiz. Karşılaştığımız her hâdiseyi bir imtihan sorusu olarak değerlendirmeli ve nefsimizin hoşuna gitmeyen olaylarda da bir rahmet tecellisi aramalıyız.

İnsan sadece nefsinin ölçü aldığını mı yanılır. Bir gencin nefsi, okula gitmemek ve oyun oynamaktan yanadır. Ama akıl bunun karşısına çıkar. İstikbâldeki güzel makamları, yahut çekeceği sıkıntıları gösterir, onu oyundan vaz geçirir. Demek ki, nefis için güzel olan, akıl için güzel olmuyor.

Kalp ise apayrı bir âlem. O, iman ile nurlanırsa, her şeyi ve her hâdiseyi ilâhî isimlerin birer tecellisi olarak görür. “Allah’ın bütün isimleri güzel olduğu gibi, onların bütün cilveleri, bütün tecellileri de güzeldir” gerçeğine ulaşır. **“Kahrın da hoş, lütfun da hoş”** diyenler, bu makama varmış bahtiyar insanlardır. Bu zatlar, **“Allah onları sever, onlarda Allah’ı”** sırrına ermişlerdir.

Nur Küllayatında, güzellik iki kısımda incelenir: **“Bizzat güzel”** ve **“neticeleri itibariyle güzel”** diye...

Bu sınıflandırmaya bazı örnekler verebiliriz:

Gündüz bizzat güzeldir, gecenin de kendine göre ayrı bir güzelliği vardır. Biri uyanıklığı, diğeri uyumayı andırır. İkisine de muhtacdır. Öte yandan, meyve bizzat güzeldir, ilaç ise neticesi itibariyle güzeldir. İnsanın muhatap olduğu hâdiseler de ya gece gibidir, yahut gündüz gibi. Sıhhat gündüzü andırır, hastalık ise geceyi.

Hastalığın günahlara kefareti olduğu, insana âczini ders verdiği, kulluğunu ikaz

ettiği, kalbini dünyadan kesip Rabbine çevirdiği düşünülürse, onun da, en az sıhhat kadar büyük bir nimet olduğu görülür.

Konuyla yakından ilgili bir âyet-i kerimenin meâlini vermek isterim.

“Olur ki, siz bir Őeyden hoŐlanmazsınız, halbuki o, hakkınızda bir hayırdır. Ve olur ki, bir Şeyi seversiniz, halbuki hakkınızda o bir Őerdir.” (Bakara, 2/216)

Âyet-i kerime cihatla ilgilidir. İnsan nefsi için, ölümden daha ileri bir musibet düşünülebilir mi?

Âyet-i kerime, nefsin hoŐlanmadıđı bu olayın altında büyük hayırlar bulunduğunu haber vermekle, dünyanın diğer belaları, hastalıkları, felaketleri için bizlere büyük bir teselli vermiŐ oluyor.

Bir hadis-i kudsîde **“Rahmetim gazabımı geçti.”** buyrulur. Alimlerimiz bu hadis-i kudsiyi musibetler yönünden değerlendirildiklerinde Őu sonuca varırlar:

“Her musibetin altında Allah’ın nice rahmet cilveleri vardır ki, o musibetin verdiği elemeleri, acıları geçer, onları geride bırakır.”

Nefsimizin hoşuna gitmeyen ve fâni dünyamızı karartan olaylar:

Ya İlâhî bir ikazdır, bizi yanlış yoldan geri çevirirler. Veya, günahlarımıza kefarettir; acımızı bu dünyada çektirir, ebedî âleme bırakmazlar. Yahut, insan kalbini geçici dünya hayatından, Allah’a ve âhirete çevirmeye birer vasıtadırlar. Ya da bunlar İlâhî bir tokat, bir kahırdırlar.

Umumî musibetlerde bunların hepsinin de hissesi olabilir. Bir grup için kahır, bir baŐkası için ikaz, bir diğer için günahlara kefarettir.

Musibet kendi baŐımıza gelmiŐse, nefsimizi sulayalım; onu tövbeye sevk edelim. BaŐkalarına gelen belâ ve âfetleri ise onların terakkilerine vesile bilelim. Böylece hem nefis terbiyesinde yol kat etmiŐ, hem de baŐkaları hakkında kötü düşünmekten kurtulmuŐ oluruz.

Dipnotlar:

(1) bk. [Lem’alar, İkinci Lem’a.](#)

(2) bk. Tirmizi, Zühd 57; Ahmed b. Hanbel, I/172, 174.

(3) bk. [Sözler, Yirmi Altıncı Söz.](#)

(4) bk. Ebu Davud, Edeb, 81, no: 4993)(Ebu Davud, Edeb, 81, no: 4993.